

SVETI LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ – OD FIZIČKOG HENDIKEPA DO KARIZMATIČNOG ISPOVJEDNIKA

ST LEOPOLD MANDIĆ: A CRIPPLE WHO BECAME A CHARISMATIC CONFESSOR

Andjelko Vlah*

SUMMARY

The first part of this article presents in detail the life of the Croatian Capuchin St Leopold Bogdan Mandić (Herceg Novi, 1866 – Padova, 1942). Follows a discussion about the relation between his disability and medicine, including paranormal phenomena recorded during his life on earth. The article concludes with a note that the Holy See has recognised an outstanding number of healing miracles performed by Leopold Mandić, and describes the two most fascinating. The extraordinary attendance to his funeral in 1942, beatification in 1977, and canonisation in 1983 evidence that this saint has been one of the most revered personalities in the recent history of the Catholic Church.

Key words: History of the Church, 19th – 20th century, Leopold Bogdan Mandić, patron saints

Na početku ovoga izlaganja moram istaknuti svoju tjeskobu: naime Sveti Leopold Bogdan Mandić koliko god bio “naš” i suvremen, bio mi je nepoznanica. Prepoznavao sam ga preko mnogih brošurica, sličica ili medaljica. O njemu sam znao usput i “toliko” za opće znanje. Ulazeći dublje, no još uvijek nedovoljno, u život i rad svetog Leopolda Mandića, preda mnom se našla cijela literatura: nekoliko životopisa, knjiga, knjižica i brošura. A ja želim govoriti omeđen vremenom od petnaestak minuta

* Dr. Andjelko Vlah, andjelko.vlah@ri.t-com.hr

cijeli jedan pogled – aspekt s kojega vidim sveca u zadanoj temi “Od tjelesnog hendikepa do karizmatičnog ispovjednika”.

Nameću mi se dva pitanja:

– Kakve veze ima sveti Leopold Bogdan Mandić s medicinom i njezinim komplementarnim znanostima kao što su psihologija – psihijatrija i ostale ?

– Kako neizbježno ovdje spojiti nadnaravno s naravnim u odnosu sveca i njegova ovozemaljskog života?

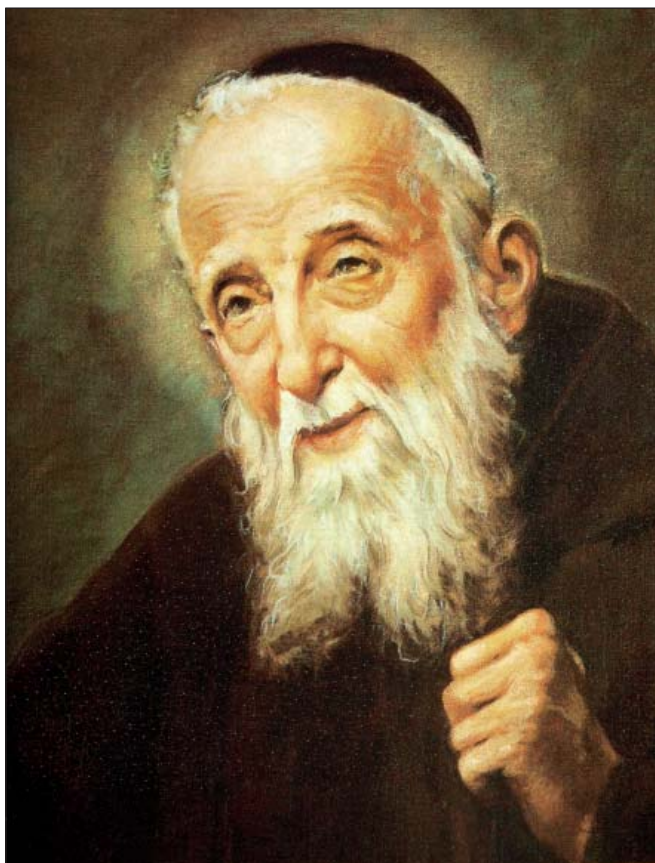
Za razumijevanje moram ovom uvodu dati pojašnjenje što izlazi iz pera pokojnog kardinala Kuharića:

“Štovanje sveca nije nikakav kult ličnosti, nije nikakvo idolopoklonstvo da bi se stvorenju pripisivalo dostojanstvo Stvoritelja, da bi se ljudskoj ograničenosti i smrtnosti pridavala Božanska mudrost i svemoć. Oni koji štuju pravoga Boga, nikada neće čovjeka Bogom proglasiti, jer ne sagibaju koljena pred stvorenjem.

A ipak mi štujemo svece. Zašto? Štujemo u njima prisutnoga Boga, štujemo djelo Božje koje se u njima događa. Sveci su čudo milosti, remekdjela Duha Svetoga. Živeći mudročću koju Bog daje, oni šire prisutnost Božju u svijetu; znak su Božji; objavljenje su najistinskije čovječnosti. Oni zaista u povijest upisuju čisto ime, bez ljage i prijekora jednako ime Isus Krist. Bog koji je za nas čovjekom postao upečaćuje u njih svoj lik. Oni su sveto lice Crkve.”

VREMENSKI PREGLED ZBIVANJA

12. svibnja 1866. rođen je u Herceg Novom od majke Dragice rođene Carević i oca Petra Mandića kao njihovo dvanaesto dijete budući svetac Leopold Bogdan Mandić.
13. lipnja iste godine kršten je i dobio je ime Bogdan.
16. studenoga 1882. ušao je u Serafsko sjemenište u Udinama, koje je pripadalo Venecijanskoj kapucinskoj provinciji, kojoj je pripadao i samostan u Herceg Novom.
2. svibnja 1884. stupio je u kapucinski novicijat u Bassanu del Grappa, gdje je s redovničkim odijelom dobio ime fra. Leopold.
4. svibnja 1885. načinio je jednostavne redovničke zavjete.

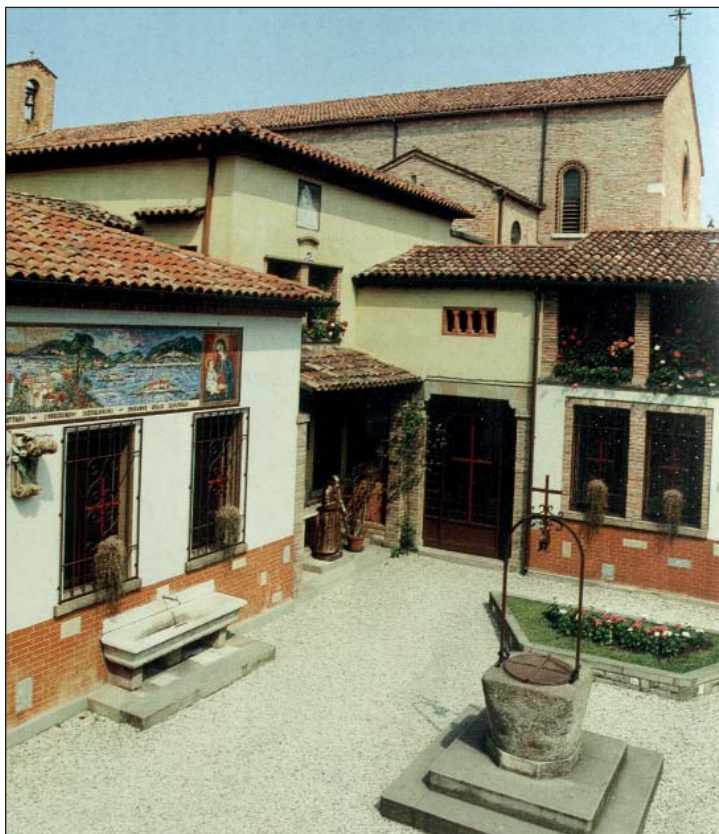

Sv. Leopold Bogdan Mandić (1866.–1942.)

St. Leopold Bogdan Mandić (1866–1942)

- 20. listopada 1888. učinio je svečane zavjete u Padovi. Filozofske i teološke studije završio je u Padovi i Veneciji.
- 20. rujna 1890. zaređen je za svećenika u crkvi Gospe od zdravlja u Veneciji. Zaredio ga je kardinal Agostini.
- 1890.–1898. bio je ispovjednik u različitim samostanima Venecijanske kapucinske provincije.
- 21. travnja 1899. postavljen je za poglavara kapucinskog samostana u Zadru, a u rujnu iste godine premješten je u Thiene u Italiji.
- 1903. premješten je u samostan u Bassano.

1905. postao je vikar samostana u Koprnu.
1906. do 1942. bio je ispovjednik u Padovi uz kratke prekide. Od 1910. do 1916. ravnatelj je kapucinskog klerikata na studiju filozofije u Padovi. Predavao je neko vrijeme i patrologiju.
- 1917.–1918. premještan je po raznim mjestima južne Italije zato što nije htio primiti talijansko državljanstvo.
16. listopada 1923. poslan je u kapucinski samostan u Rijeci kao ispovjednik za Hrvate i druge Slavene.
11. studenoga 1923., na inzistiranje padovskih odličnih katolika i biskupa, vraćen je u Padovu jer se tamošnji svijet i oni sami nisu mogli pomiriti s time da ih je ostavio njihov ispovjednik.

Samostan u sklopu Svetišta Leopolda Mandića u Padovi
Monastery of the shrine of Leopold Mandić

3. svibnja 1935. proslavio je u Padovi 50. godišnjicu redovničkih zavjeta.
22. rujna 1940. proslavio je Zlatnu misu – 50 godina svećeništva. Tom se prigodom osobito vidjelo kako je velik broj onih koji ga smatraju svojim duhovnim ocem.
30. srpnja 1942. umro je u Padovi na glasu svetosti, gdje se izvanrednim manifestacijama pri ukopu i posmrtnim obredima vidjelo golemo čašćenje i štovanje svekolikoga kršćanskog puka prema njemu. Bila je to, kako kažu životopisci, “prava pučka kanonizacija”.
16. siječnja 1946. počinje u Padovi dijecezanski informativni proces za proglašenje blaženim, koji je šest godina poslije završen i spisi odneseni u Rim i predani Svetom zboru obreda.
2. travnja 1954. izdan je dekret Svetog zbora u kojem se spisi oca Leopolda Bogdana Mandića odobravaju.
18. prosinca 1958. na javnom konzistoriju u Bazilici svetog Petra u Rimu čitana je pred papom Ivanom XIII. molba da se uvede apostolski proces.
14. rujna 1963. svečano je otvoren apostolski proces u biskupijskoj kuriji u Padovi.
19. rujna 1963. preneseno je tijelo o. Leopolda s gradskog groblja u Padovi u kapelicu pokraj sobice u kojoj je ispovijedao uz kapucinski samostan.
24. veljače 1966. otvoren je po zahtjevu Kanonskog prava Leopoldov lijes prije završetka procesa za proglašenje blaženim. Pronađeno je neraspadnuto tijelo, čitavo u svim svojim dijelovima.
12. svibnja 1966. svečano je završen apostolski proces, dokumenti su poslani u Rim i čekao se samo pravorijek suda Svete Stolice.
2. svibnja 1976. papa Pavao VI. odlučio je proglasiti našeg o. Leopolda Bogdana Mandića blaženim. 4. srpnja 1977. upućena je molba Generalne postulature da se blaženik proglasi svetim.
16. listopada 1983. papa Ivan Pavao II. proglasio je Bogdana Leopolda Mandića svecem cijele Katoličke crkve.

Svaki od nadnevaka iz ovoga vremenskog pregleda zbivanja zahtijeva svoj komentar, ali ograničenost vremena dopušta tek toliko da se s nekoliko riječi osvrnem na bitna zbivanja u životu svetog Leopolda Bogdana Mandića.

Kao krunu ostvarenja svoga braka uzeli su Stjepan Mandić i supruga mu Dragica rođena Carević rođenje svoga dvanaestog djeteta, nadjenuvši mu ime Bogdan – Adeodat – dan od Boga. Obitelji Mandić i Carević potječu iz Bosne, hrvatskog su podrijetla, a naseljeni u Herceg Novom zbog bijega pred Turcima. Plemenitaškog su podrijetla. Carevići su pripadali obitelji Kosača koja nam je poznata po plemenitoj i blaženoj Katarina Kotromanić Kosača.

Bogdanovi roditelji bili su vrlo pobožni i vodili su najmlađe svoje dijete svijetlim i sigurnim putem u ljubavi. U svemu su prednjačili svojim primjerom. On je zauzvrat bio marljiv i učio je vrlo dobro, ali više nego znanjem isticao se velikim srcem. Tako ga je župnik stavljao za primjer vršnjacima. Kad je navršio šesnaest godina odlučio je poći u samostan – kapucinima, prema kojima je osjećao posebnu privrženost i poštovanje.

Kotorani su narod tvrda srca zbog nacionalnih i vjerskih mržnji. Mladi se Bogdan žalostio i plakao nad svojim narodom u kojem je rasla divlja i krvava osveta. Velika moralna bijeda bila je posljedica raskola kojim su se narodi Istoka odijelili od Katoličke crkve.

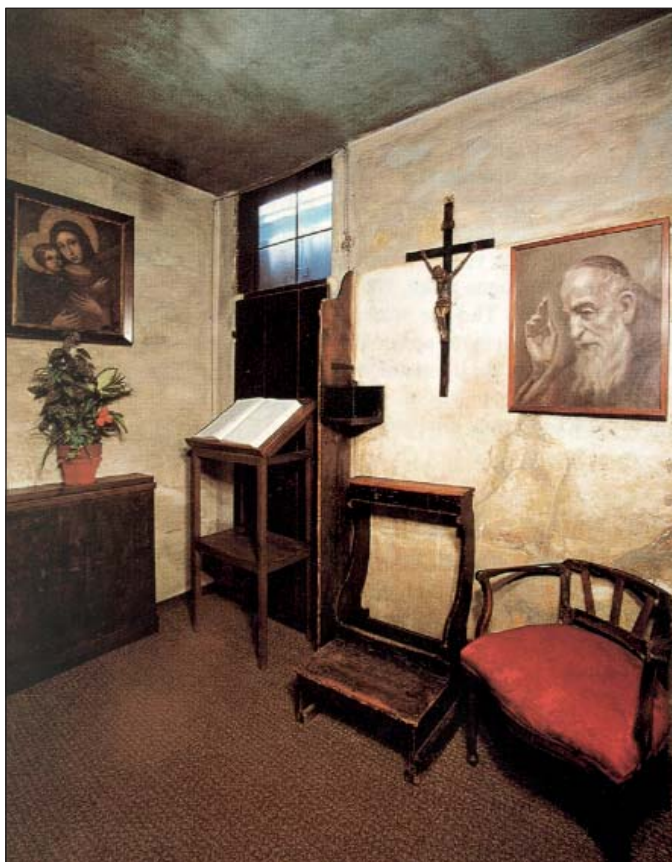
To je bio razlog zbog kojega je Bogdan prigrlio veliku ideju: založiti se i žrtvovati za jedinstvo Kristove Crkve. Želio je postati apostolom crkvenog jedinstva. Ta misao usmjerit će ga za sav život i za njezino ostvarenje založio je sebe i na kraju ga je put do ostvarenja te ideje doveo do svetosti. Svojim marom i načinom poslušnosti i pobožnosti vrlo je brzo pridobio za sebe poglavare i kolege koji su već tada u njemu vidjeli “izabranu dušu”... po onoj iz evanđelja: “puno je zvanih, a malo odabраниh” ili “žetva je velika, a radnika je malo”.

Ušao je u novicijat u kapucinskom samostanu u Bassanu. Tijekom novicijskog razdoblja odlučio je postaviti temelje za ostvarenje svoje ideje: misije na Istoku. Položio je zavjete i nastavio studij filozofije u Padovi, a teologije u Veneciji, gdje postaje svećenikom u travnju 1890. godine. Tako je u crkvi Gospe od zdravlja u Veneciji započeo apostolat prolazeći kroz mnoge samostane Venecijanske kapucinske provincije. Stigao je čak do Zadra gdje je kratko bio poglavar, a u Kopru je bio vikar. Zaustavio se neko vrijeme i u Thieni i u Bassanu. Živio je povučeno, urođen u molitvu, bavio se studijem i ispovijedao je svakoga tko bi ga potražio. U tom je razmjerno dugome vremenskom razdoblju sve izdržao kako bi se moralno i tjelesno pripremio za veliko poslanje svoga života: biti pomiratelj duša, misionar na sjedinjenju kršćana Istoka i Zapada.

Tako je prošlo prvih šesnaest godina franjevaštva, dok nije 1906. premješten u Padovu gdje je, izuzevši kratko razdoblje od godinu dana, u kojem je bio izgnan zbog neprihvatanja talijanskog državljanstva, ostao 36 godina. sve do smrti 1942. godine.

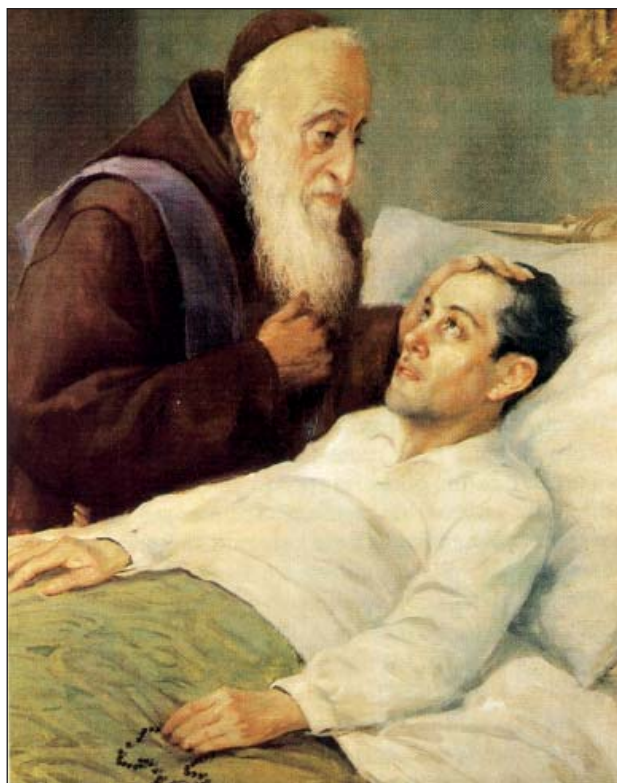
U kratkom razdoblju od samo 28 dana bio je premješten u tada talijansku Rijeku gdje je bio zadužen kao ispovjednik hrvatskog življa.

Na prezentaciji možete vidjeti pojedinosti iz događaja koji su uslijedili nakon njegove smrti, ali to su sve "sporedne stvari" u ostvarenju njegova velikog ideala koji je provodio kroz službu ispovijedanja i upravo ga je to učinilo velikim. Leopold Bogdan Mandić živio je život kreposti. Vjera je

Memorijalna soba sv. Leopolda Mandić u samostanu u Padovi

Leopold Mandić's memorial room in the Padua monastery

Giuseppe Mincato: Otac Leopold Mandić uz uzglavlje umirućeg bolesnika, ulje na platnu, oko 1945. Svetište Leopolda Mandića, Padova.

Giuseppe Mincato: Father Leopold Mandić at the bed of a dying man. Oil on canvass, around 1945. The shrine of Leopold Mandić, Padua

bila njegov život, to je često govorio. Bio je pravednik i iz njegovih usta najčešće su izlazile riječi: "Vjeruj! Imaj vjeru!" Ta je riječ potresala savjesti i bacala svjetlo u duše. Pokretala je uspravane snage i otvarala beznadne putove onima koji su k njemu dolazili po pomoć, bilo u ispovjedi, bilo u običnom razgovoru. Svima se činilo da ono u što Leopold Bogdan vjeruje, ima stalno pred očima. Tako je gajio silnu ljubav prema Bogu i prema čovjeku. Više se puta zavjetovao na stalnu Božju prisutnost, što je izazivalo nadnaravni napor u siromašnom, slabašnom, malom i donekle nakanom, od bolova i umora, krhkom tijelu biti sličan Kristu.

Vrijeme leti i valja se vratiti na pitanje: što fizički hendikepirani svetac ima s medicinom i, ono drugo, kako nadnaravno može biti upleteno u naravno... te od nekoga učiniti sveca?

U odnosu na prvo pitanje valja reći da je Leopold Mandić u velikoj skupini imenovanih svetaca vrlo značajan pri Svetome rimskom sudu po broju priznatih nadnaravnih izlječenja. Taj sud ima i širi krug liječnika i ostalog osoblja, upućenih u medicini komplementarne znanosti. Sve su to priznati stručnjaci respektabilnog ugleda.

Život koji je izgarao za Boga i blišnjega, učinivši sve da bude kao Krist žrtvovan i raspet za ideju jedinstva Crkve Božje, bio je već zarana, prije svoje smrti, obdaren Božjim darovima – krepostima. Tako je samoga Boga prelijevao među ljude te je u malim, potrebitim ljudskim očima bio živi čudotvorac. Na njegovu pogrebu bilo je 170.000 ljudi.

Za priznavanje svetim Sveta kongregacija u Rimu i sam Sveti Otac papa moraju imati opipljive dokaze. Želim ovdje kratko opisati dva slučaja koja su izravno pridonijela proglašenju i proslavi Leopolda Bogdana Mandića svetim.

Gospođici Elzi Raimondi iz Cavazzane di Lusina (Rovigo) operirani su u bolnici u Lendinari slijepo crijevo i bruh u preponi 6. lipnja 1944. godine. Dana 16. travnja 1946. učinjen je kirurški zahvat samo istraživačke naravi jer se otkrio teški oblik tuberkulozne upale potrbušnice. Otpuštena je iz bolnice s beznadnom dijagnozom. U svojoj kući, kada bi samo pokušala ustati ili sjesti u krevetu, padala je u nesvijest. Mjesni župnik govorio joj je o ocu Leopoldu i poticao je da mu se moli. Počela je 30. srpnja, zajedno s drugim osobama, moliti devetnicu. Molila je da joj izmoli ozdravljenje od Gospe del Pilastrello koja se štuje u obližnjem svetištu u Lendinari, a slavi se 12. rujna. Na kraju devetnice Raimondi tvrdi da je vidjela oca Leopolda. Na njegov upit želi li ozdraviti 12. rujna, odgovorila: "Da, da, želim!" Došao je taj dan, a bolest se pogoršavala. Zaželjela je da je odnesu s ostalim bolesnicima u svetište. Liječnik ju je odmah vratio kući bojeći se za njezin život. Uvečer joj je neki unutarnji glas postojano naređivao da ustane iz kreveta. Konačno je izvršila tu naredbu govoreći prisutnima: "Nisam više bolesna. Ozdravila sam. Jeste li vidjeli oca Leopolda?" U taj je čas stigao liječnik, pregledao ju je odmah i na veliko zaprepaštenje otkrio da je klinički zdrava. Raimondi je odmah poželjela otići u crkvu zahvaliti Bogu, Gospi i ocu Leopoldu koji joj je izmolio ozdravljenje. To je učinila u pratnji ljudi koji su htjeli vidjeti što će se dogoditi. Ozdravljenica je dugo molila klečeći pred svetohraništem, a potom se pješice vratila kući. Doista je

ozdravila i više se nije tužila ni na kakve smetnje. U znak zahvalnosti daljnji je život posvetila brizi za napuštenu djecu u prihvatilištu *Mala kuća* oca Leopolda u Rovigu.

Gospodina Paola Castelia iz Pagnana di Merata, rođenog 1902., nakon zdrava i radina života iznenada u nedjelju ujutro 4. ožujka 1962. nakon mise zahvatiše teški bolovi u želucu. Liječnik hitne službe ocijenio je slučaj teškim i poslao ga u bolnicu u Merate. Više liječnika mislilo je da je riječ o perforaciji želuca i odlučili su ga odmah operirati. Otkrili su trombozu u predjelu gornje trbušne maramice, s proširenim infarktom tankoga crijeva. Odgodili su operaciju. Sudbina bolesnika bila je infaustna. Iste večeri podijeljen mu je sakrament bolesničkog pomazanja. Suprotno očekivanju, Casteli je ponovno došao u bolnicu u 2 sata sljedećeg četvrtka. Supruga je odavno štovala oca Leopolda i poticala na to i članove svoje obitelji. Prije no što je muž trebao biti operiran, na potkošulju mu je pribola medaljicu tada već Sluge Božjega i zatim se povukla u kapelu na molitvu. Molila je puno sve te dane jer je osjećala da će biti uslišana. Četvrte noći bodrila je muža da pokuša zaspati jer nakon operacije nije spavao i u to je stala moliti 12 očenaša. Nije ih niti dovršila kad se njezin muž uznemirio vičući: "Slabo mi je, slabo mi je, umirem!" Zapalila je svjetlo i vidjela oznojenog i na smrt blijedog muža. Ona kaže: "Pomogla sam mu spustiti noge da mu vise s kreveta i stala mu brisati znoj." Bolesnik je vikao: "Umirem, umirem, ti ne znaš kako me boli!" Imao je bijele oči, ispustio je hropac i prevrnuo se u krevet. Žena je uskliknula: "Gospodine, neka se vrši Tvoja volja!" U istom trenutku Castelli je progovorio: "Ozdravio sam, ne osjećam više boli." Ostatak noći proveo je mirno razgovarajući sa suprugom. Ujutro ga je liječnik našao klinički zdrava. Zadržali su ga na promatranju još nekoliko dana, a potom je poslan kući.

Ova ozdravljenja ispitivana su u zasebnim procesima u Padovi, Milanu i Trentu. Podastrti su u Rim velikom vijeću liječnika Svete Stolice koja je pojedine slučajeve ozdravljenja ocijenila "trenutačnim, savršenim, trajnim i neprotumačivim ni na koji prirodan način." Teološka komisija smatra tri spomenuta slučaja pravim čudima i pripisuje ih posredovanju oca Leopolda Bogdana Mandića.

Iz Evandjelja znamo da je Krist, ozdravljajući bolesne, tražio vjeru. Vjeruj!... Vjera te je spasila... Vjeruj i ne griješi više...

Iz života svetog Leopolda B. Mandića može se iščitati da kad čovjek istinski vjeruje i ljubi bližnjega te se s njim poistovjeti i žrtvuje se za njega, a ljubi ga do kraja, tijelom i bićem, tada sam Bog preko odabranog mu

posrednika čini nevjerojatna djela. Tako da na kraju čovjek mora priznati poput satnika na Golgoti: "Ovo zaista bijaše Sin Božji." Sveti Leopold Bogdan Mandić primjer je takve svetosti. Tako se nadnaravno i naravno prelijeva u jedno i postaje jednako, a medicina postaje, i neka tako ostane, u službi čovjeku – za čovjeka, toliko da dođe do Boga samoga.

Blaženoga Leopolda Bogdana Mandića papa Ivan Pavao II. proglasio je svetim u nedjelju 16. listopada 1983. godine. Na proslavi proglašenja na Trgu sv. Petra u Rimu bilo je prisutno približno 170.000 ljudi. Sam je Sveti Otac izjavio da još nije nikad vidio toliko naroda na proglašenju svetaca. Usput rečeno, na pogrebu Leopolda Bogdana Mandića u Padovi bilo je približno isto ljudi, a narod je vikao: "Umro je Svetac! – Il Santo!" Bila je to prva takozvana pučka kanonizacija.

Sjetimo se samo da je na pogrebu Ivanu Pavlu II. narod vikao: "Il Santo! Subito!"

LITERATURA

1. p. Bernardino da Siena, Generalni postulator kapucinskog reda: Sluga Božji o. Leopold Bogdan Mandić kapucin iz Herceg Novoga i povratak nesjedinjenih kršćana u Katoličku crkvu. S latinskog preveo: B. Stanislav Tenšek, kapucin. Izdavač: Dr. Tomislav Janko Šagi, kapucin, Zagreb.
2. p. Pietro da Valdiporo: Otac Leopold Mandić kapucin. S talijanskog preveo: o. Nikola Novak, kapucin. Izdavač: Kapucinski samostan u Osijeku 1967.
3. p. E. Bernardi: Leopold Mandić – Svetac pomirenja. Prema talijanskom XX izdanju preveo: N. Stanislav Novak, Izdavač: Svetište sv. Leopolda Mandića Padova i Hrvatska kapucinska provincija, Centar Leopold Mandić Osijek.
4. Alberto Vecchi: Čudo oca Leopolda, Kršćanska sadašnjost, Centar Leopold mandić Zagreb – Osijek 1962.
5. Pietro Eliseo Bernardi: Ljudima prijatelj – sv. Leopold Mandić, V hrvatsko izdanje, Nikola Stanko Novak i hrvatska kapucinska provincija i Kršćanska sadašnjost Zagreb, 1983.
6. p. Pietro da Valdiporo: Životopis Sluge Božjega o. Leopolda Bogdana Mandića, kapucina iz Herceg Novog, hrvatsko izdanje priredili: Hrvatska kapucinska provincija Zagreb 1963.
7. Jakov Bubalo: Siromašni bogataš sv. Leopold Bogdan Mandić, izdavač: Centar Leopold Bogdan mandić Osijek i Sveta baština Duvno 1985.
8. Anto Baković: Naš Bogdan, životopis novog hrvatskog Sveca, Izdavač. Svetište sv. Bogdana Leopolda Mandića Maglaj 1983.

SAŽETAK

U prvom dijelu eseja autor iscrpno prikazuje životopisa hrvatskog kapucina sv. Leopolda Bogdana Mandića (Herceg Novi, 1866. – Padova, 1942.). U nastavku se raspravlja o poveznicama fizički hendikepiranog sveca s medicinom i njezinim komplementarnim zna-
nostima, s naglaskom na fenomenima naravnog i nadnaravnog u njegovu ovozemaljskom životu. U zaključku se ističe da je pri Svetome rimskom sudu u velikoj skupini imenovanih svetaca Leopoldu Mandiću priznat neobično velik broj nadnaravnih izlječenja, od kojih se dva najdojmljivija posebno opisuju. Iznimno velika nazočnost vjernika na njegovu pogrebu 1942. te proglašenju blaženim 1977. i svetim 1983. potvrdila je da je ovaj svetac zacijelo jedna od najštovanijih ličnosti u novijoj crkvenoj povijesti.

Ključne riječi: povijest Crkve, XIX.–XX. stoljeće, Leopold Bogdan Mandić, sveti zaštitnici

Sve fotografije preuzete su iz knjige p. E. Bernardi, Leopold Mandić – Svetac pomirenja, prema talijanskom XX. izdanju, izdavač: Svetište sv. Leopolda Mandića, Padova i Hrvatska kapucinska provincija, Centar Leopold Mandić, Osijek.